

บทที่ 3 ตัวแปรในภาษาซี

คำสั่งรับข้อมูล และการคำนวน

ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

วัตถุประสงค์

01001012 Principle of Computer Programming

- สามารถสร้างตัวแปรและใช้งานตัวแปรได้อย่างถูกต้อง
- สามารถแสดงข้อความอักขระทางจอภาพและรับข้อมูลจากคีย์บอร์ดได้
- สามารถใช้ Operator ทางคณิตศาสตร์ได้
- เขียนโปรแกรมประมวลผลตัวอักษรได้

3.0 ตัวแปรในภาษาซี

01001012 Principle of Computer Programming

- การประการศตัวแปรมี 2 ลักษณะ ได้แก่ตัวแปร โภบล และ ตัวแปร โภคอล ซึ่งมีรูปแบบการประการศตัวแปรที่เหมือนกัน แต่จะมีคุณสมบัติต่างกัน โดยจะเห็นได้ชัดเจนเมื่อมีการสร้างฟังก์ชันมาใช้งาน
- เนื้อหาส่วนต้น จะใช้งานเฉพาะตัวแปรชนิด โภคอล โดยจะประการตัวแปรในส่วนเริ่มต้นของฟังก์ชัน
- ตัวแปรมีหน้าที่เก็บค่าต่างๆ เพื่อใช้ในการประมวลผล

3.1 ตัวแปรกับชนิดของข้อมูลในภาษาซี

01001012 Principle of Computer Programming

- ตัวแปรใช้เก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการประมวลผล
- ต้องกำหนดชนิดข้อมูลที่จะเก็บให้กับตัวแปร
  - กำหนดชนิดได้ – เก็บได้เฉพาะชนิดนั้น
- ชนิดข้อมูลหลักที่ภาษาซีรู้จัก (และใช้กำหนดชนิดตัวแปร)

int   ข้อมูลชนิดจำนวนเต็ม

float   ข้อมูลชนิดจำนวนทศนิยม

char   ข้อมูลชนิดอักขระ

3.2 รูปแบบการประกาศตัวแปรในภาษาซี

01001012 Principle of Computer Programming

3.2.1 การประกาศตัวแปรแบบไม่กำหนดค่าเริ่มต้น

type   **var1 ;**

type   **var1 , var2 , ... , varN ;**

type   กือ ชนิดของข้อมูลที่จะกำหนดให้กับตัวแปร

varX   กือ ชื่อของตัวแปรที่จะตั้ง

ตัวอย่างการประกาศตัวแปร

01001012 Principle of Computer Programming

int number;

int a, b, c;

float real;

float point1, point2;

char choice;

char ch1, ch2;

3.2.2 รูปแบบการประกาศและกำหนดค่าตัวแปรในภาษาซี

01001012 Principle of Computer Programming

type var1 = value1;

type var1 = value1, varN = valueN;

type คือ ชนิดของข้อมูลที่จะกำหนดให้กับตัวแปร

varX คือ ชื่อของตัวแปรที่จะตั้ง

valueX คือ ค่าของตัวแปรที่ต้องการกำหนดให้

ตัวอย่างการประกาศและกำหนดค่าตัวแปร

01001012 Principle of Computer Programming

```
int number = 25;
```

```
int a = 1, b = 2, c = 3;
```

```
float real = 99.99;
```

```
float point1 = 45.2, point2 = 30;
```

```
char choice = 'a';
```

```
char ch1 = 'o', ch2 = 'z';
```

หลักการตั้งชื่อตัวแปรในภาษาซี

01001012 Principle of Computer Programming

- ขึ้นต้นด้วยอักษร **A-Z, a-z** หรือ เครื่องหมาย _ เท่านั้น
- ภายในตัวแปร ห้ามมีช่องว่าง
- ภายในตัวแปรประกอบด้วยอักษร **A-Z, a-z**, ตัวเลข **0-9** หรือ เครื่องหมาย _ เท่านั้น
- การใช้อักษรตัวใหญ่และตัวเล็ก มีความแตกต่างกัน
- ห้ามใช้คำส่วนเป็นชื่อตัวแปร
- ควรตั้งชื่อตัวแปรให้สัมพันธ์กับค่าที่ใช้เก็บ

คำสংวน (Reserved word) ในภาษาซี

01001012 Principle of Computer Programming

auto	break	case	char	const
continue	default	do	double	else
enum	extern	float	for	goto
if	int	long	register	return
short	singned	sizeof	static	struct
switch	typedef	union	unsigned	void
volatile	while			

Hint : ในโปรแกรม Turbo C++ Reserved Word จะเป็นตัวหนาสีดำ

ตัวอย่างการตั้งชื่อตัวแปร

01001012 Principle of Computer Programming

//ตั้งชื่อตัวแปรถูกต้อง

int _money;

float salary_ot;

char M11223_223;

double GOTO_data;

//ตั้งชื่อตัวแปรผิด

int \$money;

float static;

char 1M1223_223;

double GOTO-data;

3.3 ตัวแปรชนิดข้อความในภาษาซี

01001012 Principle of Computer Programming

- ในภาษาซีจะ ไม่มีข้อมูลชนิดข้อความโดยเฉพาะ ซึ่งในการเขียนโปรแกรมส่วนใหญ่จำเป็นต้องมีการรับข้อมูลที่เป็นข้อความ เราสามารถใช้ตัวแปรข้อมูลชนิดอักขระหลายๆ ตัวมาใช้งานได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่สะดวกเมื่อข้อความมีความยาวมาก
ตัวอย่าง เช่น ต้องการใช้ข้อความว่า Hello สามารถใช้ตัวแปรชนิดอักขระ 5 ตัวแทน

```
char ch1='H',ch2='e',ch3='l',  
      ch4='l',ch5='o';
```

ตัวแปรชนิดข้อความในภาษาซี

01001012 Principle of Computer Programming

- ตัวแปรชนิดข้อความในภาษาซี คือ การนำอักษรมาเรียนต่อกัน ดังนั้นสามารถสร้างตัวแปรชนิดอักขระเรียงต่อกันหลาย ๆ ตัว ให้เป็นตัวแปรชนิดเดียวลำดับ ทำให้สามารถใช้เก็บข้อมูลชนิดข้อความได้
- โดยตัวแปรชนิดข้อความในภาษาซีจะอยู่ในเครื่องหมาย Double quote " "

3.3.1 รูปแบบการประกาศตัวแปรชนิดข้อความ

01001012 Principle of Computer Programming

char   **var1 [M1]** ;

char   **var1 [M1], var2 [M2]** ;

varX   กือ ชื่อตัวแปร

MX   กือ จำนวนของอักขระที่จะใช้เก็บบวกด้วย 1

การใช้ตัวแปรແவลำดับชนิดอักขระเป็นตัวแปรข้อความ ในภาษาซีกำหนดให้ว่าตัวสุดท้ายของตัวแปรແவลำดับคือ \0

\0 → Null character

3.3.2 รูปแบบการประกาศตัวแปรและกำหนดค่า

01001012 Principle of Computer Programming

char   **var [M]** = "??...?";

char   **var [M]** = { '?' , '?' , ... , '?' } ;

char   **var [ ]** = "??...? ";

var   กือ ชื่อตัวแปร

M   กือ จำนวนของอักษรที่จะใช้เก็บบวกด้วย 1

?   กือ อักษรที่จะกำหนดค่าให้ข้อความ จำนวน m-1 ตัว

ตัวอย่างการประกาศและกำหนดค่าตัวแปร

01001012 Principle of Computer Programming

```
char subject[12] = "Programming";  
char nick[4] = "Com";  
char nick_1[4] = { 'C', 'o', 'm', '\0' };  
char name[] = "Somsak";
```

subject[12]

nick[4]

name[]

nick_1[4]

3.3.3 รูปแบบการอ้างอิงอักษรในตัวแปรข้อความ

01001012 Principle of Computer Programming

variable [N]

variable   กือชื่อตัวแปร

N   กือลำดับอักษรที่จะอ้างอิงในตัวแปรข้อความ

เริ่มนับอักษรตัวแรกเป็นตำแหน่งที่ 0

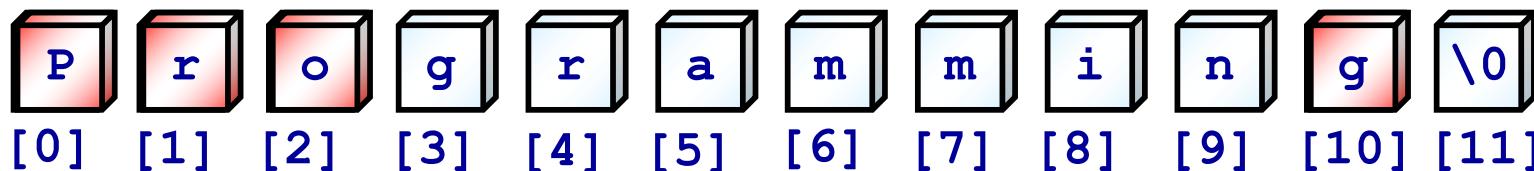
ตัวอย่างการอ้างอิงอักษรในตัวแปรข้อความ

01001012 Principle of Computer Programming

```
char subject[12] = "Programming";
```

subject[12]

subject[0] → 'P'

subject[1] → 'r'

subject[2] → 'o'

subject[10] → 'g'

3.4 การใช้งานตัวแปรร่วมกับคำสั่ง printf

01001012 Principle of Computer Programming

- ในคำสั่ง printf มีส่วนแสดงชนิดข้อมูล ซึ่งตัวแปรที่ใช้งานก็เป็นส่วนอย่างของข้อมูลชนิดต่าง ๆ

```
printf (format-string, data-list) ;
```

- จึงสามารถใช้ตัวแปรแทนในส่วนของ data-list ได้ เช่น

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    printf ("GPA : %.2f", 3.5);
    return 0;
}
```

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    float g = 3.5;
    printf ("GPA : %.2f", g);
    return 0;
}
```

ตัวอย่างการใช้งานคำสั่ง printf โดยไม่ใช้ตัวแปร

01001012 Principle of Computer Programming

ต้องการเขียนโปรแกรมแสดงคำว่า **Programming** จำนวน 5 บรรทัดที่จอกคอมพิวเตอร์

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    printf ("%s\n","Programming");
    printf ("%s\n","Programming");
    printf ("%s\n","Programming");
    printf ("%s\n","Programming");
    printf ("%s\n","Programming");
    return 0;
}
```

หากต้องการ
เปลี่ยนจากคำว่า
Programming
เป็น **Kmitl**
จะทำอย่างไร?

ตัวอย่างการใช้งานคำสั่ง printf โดยใช้ตัวแปร

01001012 Principle of Computer Programming

ต้องการเขียนโปรแกรมแสดงคำว่า **Programming** จำนวน 5 บรรทัดที่จอกคอมพิวเตอร์ โดยใช้ตัวแปรข้อความ

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    char name[20] = "Kmitl";
    printf ("%s\n", name);
    return 0;
}
```

หากต้องการ
แสดงข้อความ
ตามผู้ใช้กำหนด
จะทำอย่างไร?

Example

01001012 Principle of Computer Programming

เมื่อสั่งให้โปรแกรมด้านล่างทำงาน ผลลัพธ์ที่ได้เป็นอย่างไร

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    int A,B,C ;
    A = 20 ;
    B = 30 ;
    C = A+B ;

    printf("%d + %d = %d",A,B,C) ;

    return 0 ;
}
```

20 + 30 = 50

String Variable

01001012 Principle of Computer Programming

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
int main()
{
    char Name[31] ;
    strcpy(Name,"Somchai Jaidee") ;
    printf("\nI Love %s",Name) ;
    printf("\nThe character number 0 is %c",Name[0]) ;
    printf("\nThe character number 9 is %c",Name[9]) ;
    return 0 ;
}
```

Output

I Love Somchai Jaidee
The character number 0 is S
The character number 9 is a

3.5 การรับค่าด้วยคำสั่ง scanf

01001012 Principle of Computer Programming

- โปรแกรมโดยทั่วไปต้องมีการรับค่าข้อมูลจากผู้ใช้โปรแกรม เพื่อนำมาหาผลลัพธ์ตามกระบวนการทำงานของโปรแกรม หรือ ตามความต้องการของผู้ใช้งาน
- คำสั่งที่ใช้สำหรับการรับค่าในภาษาซีมีหลายคำสั่ง แต่ที่สามารถใช้งานได้ครอบคลุมและนิยมใช้กัน คือ คำสั่ง scanf

3.5.1 รูปแบบของคำสั่ง scanf

01001012 Principle of Computer Programming

scanf (format-string, address-list) ;

format-string	คล้ายในคำสั่ง printf แต่จะมีเฉพาะส่วนแสดงชนิดข้อมูล และอยู่ในเครื่องหมาย " "
address-list	คือ ตำแหน่งของตัวแปรที่ต้องการเก็บข้อมูลไว้ (การใช้งานตำแหน่งของตัวแปรจะใช้เครื่องหมาย & นำหน้าชื่อตัวแปร ยกเว้นตัวประชนิดข้อความ)

หมายเหตุ คำสั่ง scanf ต้องเรียกใช้ Preprocessor Directive `#include<stdio.h>`

ตัวอย่างการใช้คำสั่ง scanf

01001012 Principle of Computer Programming

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    float point;
    char name[20];
    printf ("Enter your name : ");
    scanf ("%s",name);
    printf ("Enter your point : ");
    scanf ("%f",&point);
    return 0;
}
```

ตัวแปรข้อความ
ไม่ต้องมี & หน้าตัวแปร

ตัวแปรทศนิยม
ต้องมี & หน้าตัวแปร

ตัวอย่างการใช้คำสั่ง printf และ scanf

01001012 Principle of Computer Programming

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    char first[20],last[20];

    printf ("Enter your name and surname : ");
    scanf ("%s %s",first,last);
    printf ("Hi %s %s\nHow are you?",first,last);
    return 0;
}
```

การรับตัวแปรมากกว่า 1 ตัวในคำสั่งเดียว

ต้องป้อนข้อมูลให้มีรูปแบบเหมือนกัน

```
Enter your name and surname : Somsak Jaidee
Hi Somsak Jaidee
How are you?
```

3.5.2 การใช้คำสั่ง scanf รับข้อความที่มีการเว้น (spacebar)

01001012 Principle of Computer Programming

- คำสั่ง scanf ไม่สามารถใช้รับข้อความที่มีการเว้นเพื่อเก็บในตัวแปรข้อความตัวเดียวได้ (เมื่อใช้ %s)
- เราสามารถใช้คำสั่ง scanf เพื่อให้รับข้อความที่มีการเว้นไปเก็บในตัวแปรชนิดข้อความได้ดังนี้

```
scanf (" %[^\n] ", string);
```

ตัวอย่างการใช้คำสั่ง printf และ scanf

01001012 Principle of Computer Programming

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    char name[40];
    float gpa;
    printf ("Enter your name : ");
    scanf ("%[^\\n]",name);
    printf ("Enter your GPA : ");
    scanf ("%f",&gpa);
    printf ("Name : %s\\n",name);
    printf ("Gpa : %f",gpa);
    return 0;
}
```

(Inactive C:\TCWIN45\BIN\NONAME00.EXE)

```
Enter your name : Com eng
Enter your GPA : 3.7
Name : Com eng
Gpa : 3.700000
```


3.6 เครื่องหมายคำนวณทางคณิตศาสตร์

01001012 Principle of Computer Programming

เครื่องหมาย	การทำงาน	ตัวอย่าง
+	บวก	ans = a + b;
-	ลบ	ans = a - b;
*	คูณ	ans = a * b;
/	หาร	ans = a / b;
%	โมดูลัส (modulo)	ans = a % b;

การกำหนดค่าให้ตัวแปร

01001012 Principle of Computer Programming

- การกำหนดค่าให้กับตัวแปรในภาษาซีใช้เครื่องหมาย = โดยการทำงานจะนำค่าที่อยู่ทางขวามือ (จำนวน อักขระ ข้อความ ค่าจากตัวแปร หรือผลลัพธ์จากฟังก์ชัน) ให้กับตัวแปรที่อยู่ทางซ้ายมือ

```
variable = value;
```

```
num1 = 99;
```

```
n = num % 10;
```

```
point = mid + final;
```

```
ch = '9';
```

```
ans = pow(x, y);
```

3.6.1 การเพิ่มลดค่าตัวแปร

01001012 Principle of Computer Programming

เครื่องหมาย	การทำงาน	ตัวอย่าง	ขั้นตอนการทำงาน	
++	เพิ่มค่าทีละ 1 (Increment)	$x++ ; \quad ++x ;$	เพิ่มค่า x ขึ้น 1	
		$y = ++x ;$	เพิ่มค่า x ขึ้น 1	กำหนดค่าให้ y
		$y = x++ ;$	กำหนดค่าให้ y	เพิ่มค่า x ขึ้น 1
--	ลดค่าทีละ 1 (Decrement)	$x-- ; \quad --x ;$	ลดค่า x ลง 1	
		$y = --x ;$	ลดค่า x ลง 1	กำหนดค่าให้ y
		$y = x-- ;$	กำหนดค่าให้ y	ลดค่า x ลง 1

3.6.2 เครื่องหมายแบบลดรูป

01001012 Principle of Computer Programming

เครื่องหมาย	ตัวอย่างการใช้งาน	ตัวอย่างรูปแบบเต็ม
$+=$	$y += x;$	$y = y + x;$
$-=$	$y -= x;$	$y = y - x;$
$*=$	$y *= x;$	$y = y * x;$
$/=$	$y /= x;$	$y = y / x;$
$\%=$	$y \%= x;$	$y = y \% x;$

3.6.3 ตัวดำเนินการ & ตัวถูกดำเนินการ

01001012 Principle of Computer Programming

Type 1	Operator	Type 2	Result	Exam	
int	+,-,*,/	int	int	$3*3$	9
				$19/2$	9
int	+,-,*,/	float	float	$3*3.0$	9.000000
				$19/2.0$	9.500000
float	+,-,*,/	int	float	$3.0*3$	9.000000
				$19.0/2$	9.500000
float	+,-,*,/	float	float	$3.0*3.0$	9.000000
				$19.0/2.0$	9.500000
int	%	int	int	$7\%4$	3
				$8\%4$	0

3.6.4 นิพจน์ในภาษาซี

01001012 Principle of Computer Programming

ลำดับความสำคัญ	เครื่องหมาย
1	()
2	!, ++, --, (type)
3	*, /, %
4	+, -
5	<, <=, >, >=
6	==, !=
7	&&
8	
9	*=, /=, %=, +=, -=

ตัวอย่าง แสดงลำดับความสำคัญสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์

01001012 Principle of Computer Programming

```
#include <stdio.h>
int main() //ผลลัพธ์
{
    int a = 10;
    printf("%d", 10*2*3-10/7);
    printf("%d", 10*2*(3-10)/7);
    printf("%d", 10*2>2+3);
    printf("%d", 10*2<2+3);
    return 0;
}
```

59 -20 1 0

3.7 คำสั่งแสดงผล และรับข้อมูลอื่นๆ

01001012 Principle of Computer Programming

putchar(ch) ;

puts(str) ;

ch = getchar() ;

ch = getch() ;

gets(str) ;

รูปแบบและการใช้คำสั่ง getchar

01001012 Principle of Computer Programming

- เป็นคำสั่งที่ใช้รับข้อมูลชนิดอักขระจากผู้ใช้งานเพียงตัวเดียว โดยเมื่อป้อนข้อมูลแล้วต้องกด Enter
- คำสั่ง getchar มีรูปแบบการใช้งานคำสั่งดังนี้

```
ch = getchar();
```

ch คือตัวแปรชนิดข้อความที่ต้องการเก็บข้อมูลไว้

หมายเหตุ คำสั่ง getchar ต้องเรียกใช้ Preprocessor Directive `#include<stdio.h>`

รูปแบบและการใช้คำสั่ง getch

01001012 Principle of Computer Programming

- เป็นคำสั่งที่ใช้รับข้อมูลชนิดอักขระจากผู้ใช้งานเพียงตัวเดียว โดยเมื่อป้อนข้อมูลแล้วโปรแกรมจะทำงานคำสั่งต่อไปทันที และจะ ไม่แสดงอักขระที่พิมพ์ไป
- คำสั่ง getch มีรูปแบบการใช้งานคำสั่งดังนี้

```
ch = getch();
```

ch ก็อตัวเปรียบชนิดข้อความที่ต้องการเก็บข้อมูลไว้

หมายเหตุ คำสั่ง getch ต้องเรียกใช้ Preprocessor Directive `#include<conio.h>`

รูปแบบและการใช้คำสั่ง gets

01001012 Principle of Computer Programming

- เป็นคำสั่งที่ใช้รับข้อมูลชนิดข้อความจากผู้ใช้งาน โดยสามารถใส่ข้อมูลที่มีการเว้นช่องว่างภายในได้
- คำสั่ง gets มีรูปแบบการใช้งานคำสั่งดังนี้

gets (str) ;

str

คือตัวแปรชนิดข้อความที่ต้องการแสดงผล

หมายเหตุ คำสั่ง gets ต้องเรียกใช้ Preprocessor Directive `#include<stdio.h>`

ตัวอย่างคำสั่งแสดงผล และรับข้อมูล

01001012 Principle of Computer Programming

```
char ch1, ch2;  
printf ("Enter Character 1 : ");  
ch1 = getchar();  
printf ("Enter Character 2 : ");  
ch2 = getch();  
puts ("\n**** Output ****");  
printf ("Char 1 = %c\nChar 2 = %c", ch1, ch2);
```

```
Enter Character 1 : J  
Enter Character 2 :  
**** Output ****  
Char 1 = J  
Char 2 = O
```

พิมพ์ O แต่ไม่แสดงออกมานะ

Variable

01001012 Principle of Computer Programming

ป้อนชื่อ(ข้อความ)และ เงินเดือน(ทศนิยม) แสดง 5 ตัวอักษรแรกของชื่อและ 25 เปอร์เซ็นต์ของเงินเดือน
ทศนิยม 2 ตำแหน่ง

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    char Name[31];
    float Salary ;

    scanf ("%s %f",Name,&Salary) ;
    printf ("\nFirst 5 chars of %s = %.5s",Name , Name );
    printf ("\n25 percent of %.2f = %.2s", Salary,Salary/4.0 );

    return 0 ;
}
```


3.8 คำถ้ามทัยบท

01001012 Principle of Computer Programming

1. ชนิดข้อมูลแบบข้อความเหมือนหรือแตกต่างจากชนิดข้อมูลแบบอักขระอย่างไร
2. จากตัวอย่างโปรแกรมต่อไปนี้

```
#include <stdio.h>
int main() {
char name[20];
int age;
printf("Enter your name: "); scanf("%s",name);
printf("Enter your age "); scanf("%d",age);
printf("Your name is : %s\n Your age is : %d",name,age);
return 0; }
```

เมื่อ Run แล้วจะได้ผลอย่างไร

3. จากโปรแกรมต่อไปนี้

```
#include <stdio.h>
int main()
{
    printf("%d", (40/4*3+4*5/2));
    return 0;
}
```

เมื่อ Run แล้วจะได้ผลอย่างไร